

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/materialy-edukacyjne/teki-edukacyjn/polskie-podziemie-niepodleglos/slownik-i-biogramy-post/155915,Olechnowicz-Antoni-Pohorecki-19051951.html>

28.02.2026, 21:52

Olechnowicz Antoni „Pohorecki” (1905-1951)

Ppłk Antoni Olechnowicz „Pohorecki” (1905-1951), ur. 13 VI 1905 r., Marguciszki, pow. Świąciany, woj. wileńskie. Ukończył gimnazjum w Nowej Wilejce. W latach 1926-1932 kształcił się w szkołach wojskowych. Przez kolejne siedem lat służył m.in. jako kwatermistrz 33. DP w Grodnie. W wojnie 1939 r. walczył w SGO „Narew” nad Narwią i Bugiem, następnie zaś w grupie płk. Tadeusza Zieleniewskiego (w okolicach Janowa Lubelskiego) z Niemcami, a później Sowietami. Dostał się do niewoli sowieckiej, z której zbiegł. Dotarł do Wilna, gdzie rozpoczął działalność podziemną w Komisariacie Rządu, a następnie w ZWZ i AK. Pełnił szereg funkcji dowódczych, m.in. komendanta konspiracyjnego Garnizonu m. Wilna; od kwietnia 1944 r. dowódcy I Zgrupowania AK. Brał udział w operacji „Ostra Brama”, ale uniknął aresztowania. Pod okupacją sowiecką objął funkcję szefa Oddziału II, zastępcy i komendanta Okręgu Wilno AK. Wiosną 1945 r., po demobilizacji oddziałów AK, przedostał się do pojałtańskiej Polski. Nie uznał zwierzchnictwa dowództwa DSZ i WiN. Nawiązał łączność ze sztabem naczelnego wodza. Utworzył Ośrodek Mobilizacyjny Okręgu Wileńskiego AK, któremu w 1946 r. podporządkowała się 5. Brygada Wileńska AK mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”, działająca na Pomorzu, i 6. – na Białostocczyźnie. Na początku 1947 r. przedarł się do Paryża, aby osobiście zdać raport z działalności i po otrzymaniu instrukcji powrócił do kraju. Od końca 1947 r. tworzył siatkę wywiadowczą na potrzeby sztabu NW. Został aresztowany przez UB 26 VI 1948 r. we Wrocławiu. Przeszedł ciężkie śledztwo. 2 XI 1949 r. WSR w Warszawie skazał go na karę śmierci. 8 II 1951 r. rozstrzelany w więzieniu mokotowskim w Warszawie. Pochowany w bezimiennej mogile na Wojskowym Cmentarzu na Powązkach. Szczątki zidentyfikowano w 2014 r. w wyniku prac ekshumacyjnych. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Opcje strony